

Hur kan vi göra vårdens insatser tillgängliga för alla?

Erfarenheter från Angered's Närsjukhus

Charlotta Bertolino, Folkhälsoplanerare

Maria Magnusson, Folkhälsoplanerare, tf. verksamhetsansvarig

I mötet gör vi skillnad för bättre hälsa

Varför ett sjukhus i nordöstra Göteborg?

Ojämlighet!

- Kortare medellivslängd jämfört med befolkningen i andra delar av Göteborg (och övriga Sverige)
- Högre dödlighet i bl.a. KOL, lungcancer och hjärt- och kärlsjukdomar
- Högre andel befolkning med övervikt och fetma samt undervikt

Hälsa som mänsklig rättighet

[Twenty-second Session of the Committee on Economic, Social and Cultural Rights (2000), **General Comment** No. 14: The Right to the Highest Attainable Standard of Health (Art. 12)]

- **Availability – *Tillgång***
- **Accessability – *Tillgänglighet***
- **Acceptability – *Acceptans***
- **Quality – *Kvalitet***

Det handlar om jämlik hälsa
– Utgångspunkter för Kommissionens vidare arbete

DEL BETÄNKANE
KOMMISSIONEN
JÄMLIK HÄLSA

Nästa steg på vägen mot
en mer jämlik hälsa
– Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa

För en god och jämlik hälsa
– En utveckling av det folkhälsopolitiska ramverket

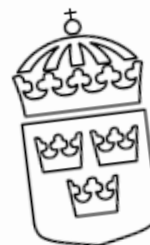
ÖPPENTLIGA
REGERINGAR
U 2017:4

Regeringens proposition 2017/18:249

God och jämlik hälsa – en utvecklad
folkhälsopolitik

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 19 april 2018

Prop.
2017/18:249

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN
ANGEREDS NÄRSJUKHUS

Kommissionen för jämlik hälsa (SOU 2017:47)

”Kommissionen (menar) att åtgärder för att stärka individers och gruppers **kontroll, inflytande och delaktighet** och att göra förutsättningarna för dessa aspekter mer jämlika är en viktig del av arbetet med en god och jämlik hälsa.” s. 216

Socialstyrelsens Nationella Riktlinjer

- Levnadsvanegruppen
 - *Levnadsvanearbete på ANS*
- HälsANS arbetsgrupp
 - *Medarbetarperspektivet*

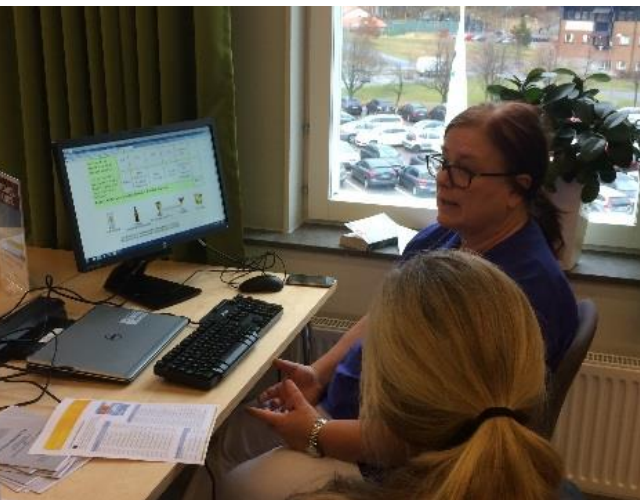
Levnadsvanearbete på ANS

- Workshops
 - *Praktisk tillämpning*
 - *Presentation av material/ broschyrer*
 - *Webbutbildning*
- Samarbete med verksamheter på arenor utanför sjukhuset
- Medlemskap i HFS

Levnadsvanearbete på ANS

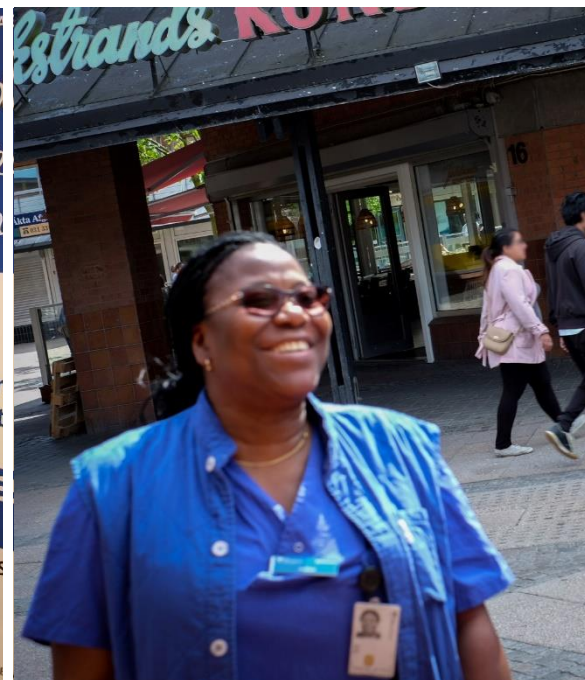
- **Workshops**

- *Praktisk tillämpning*
- *Presentation av material/ broschyrer*
- *Kontinuerlig information intranätet*

Levnadsvanearbete på ANS

- Samarbete med verksamheter på arenor utanför sjukhuset

Levnadsvanearbete på ANS

- Medlemskap i HFS

The screenshot shows the website for Angereds Närsjukhus, part of Västra Götalandsregionen. The page is titled "Nätverket Hälsofrämjande Sjukvård" (The Network Promoting Health Care). A prominent green banner reads "Goda levnadsvanor gör skillnad" (Good habits make a difference) with the subtitle "Tobak, alkohol, fysisk aktivitet och mat" (Tobacco, alcohol, physical activity and food). Below this, the text explains that Angereds Närsjukhus is part of the network, which was established in 1996 and is part of the international Health Promoting Hospitals (HPH) network. It states that membership means the organization works for health-promoting activities. The page also mentions that health orientation involves clarifying the health and care tasks, aiming to cure and relieve patients, prevent disease, and develop care with the goal of strengthening patients' own health. The network focuses on good treatment and care for patients.

Om Angereds Närsjukhus

- Vårt uppdrag
- Kontakt
- Organisation
- Sjukhusbyggnaden
- Folkhälsoarbete
- Aktuellt
- Verksamhetsförlagd utbildning
- Publikationer och övrigt material
- Cykla! • Nordöstra Göteborg
- Doulaverksamhet
- Helhetsmetodiken
- Hälsoguide
- Hälsolitteracitet
- Hälsostugan
- Levnadsvanor
- Mina mellanmål
- Nätverket Hälsofrämjande Sjukvård

Nätverket Hälsofrämjande Sjukvård

HFS
Nätverket Hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Goda levnadsvanor gör skillnad
Tobak, alkohol, fysisk aktivitet och mat

Angereds Närsjukhus är en del av nätverket Hälsofrämjande sjukvård. Det svenska nätverket för Hälsofrämjande sjukvård etablerades 1996. Nätverket är en del av det internationella nätverket Health Promoting Hospitals (HPH). Medlemskapet innebär att organisationen ska verka för ett hälsofrämjande arbete.

En hälsoorientering innebär att tydliggöra hälso- och sjukvårdens uppdrag; att utöver att bota och lindra när sjukdom redan uppkommit också förebygga sjukdom och utveckla vårdens arbete med att stärka patienternas självupplevda hälsa. Nätverket för Hälsofrämjande sjukvård fokuserar på god behandling och omsorg om patienterna.

Levnadsvanearbete **TOBAK**

- Hälsoguider
- Samverkan
 - *Rökfri Ramadan*
 - *Föreläsningar*
- Uppmärksamhetsaktiviteter
 - *Tobaksfria dagen/veckan*
 - *Internationella KOL-dagen*

Levnadsvanearbete **TOBAK**

- Hälsoguider

Tobaksslutarstöd ANGEREDS NÄRSJUKHUS

Vi erbjuder stöd
till dig som vill ha hjälp
med att sluta med tobak.

Välkommen på informationsträff
varje torsdag klockan 15-16

<http://www.angeredsnarsjukhus.se/slutamedtobak>

**Det är svårt att sluta
med tobak, men hjälp
finns att få!**

Levnadsvanearbete TOBAK

- Samverkan
 - Rökfri Ramadan
 - Föreläsningar

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN
ANGEREDS NÄRSJUKHUS

VISIR
VI SOM INTERÖKER

Göteborgs
Stad

Tobaksfria veckan

Drop-in-frukost

Välkommen på en frukostträff med samtal om hälsa. Vi bjuder på kaffe och smörgås.

Hälsoteket berättar om hur tobak påverkar hälsan och Lisbeth från Angereds Närsjukhus om vad det finns för hjälp att få om man vill sluta. Efter frukosten finns möjlighet att göra ett gratis lungtest för dig som är över 35 år och röker eller har rökt.

Torsdag 24 november

Hälsoteket i Angered, Högaffelsgatan 10
I samarbete med Angereds Närsjukhus

För mer information 031-365 11 44. Vi finns även på Facebook

Levnadsvanearbete TOBAK

- Uppmärksamhetsaktiviteter
 - Tobaksfria dagen/veckan
 - Internationella KOL-dagen

VGR FOKUS

Rökare i Angered mötte sjukvården på stan

50 cigaretter om dagen

Det är svårt att sluta med tobak, men hjälp finns att få!

70-åriga Börje Karlsson var en av invånarna i Angered som ville testa sin lungkapachet när sjukhuset var ute på stan med spirometri. Foto: Liding, Trulsboon

Rökarna i Angered får lite extra omsorg av sjukvården den här veckan. Att vara ute på stan och möta invånarna under tobaksfria veckan är ett sätt för Angereds Närsjukhus att erbjuda nära vård.

– Håll! Rökare du? Vill du testa dina lungor?

Mitt inne i gallerian i Angereds centrum står sjuksköterskan Miroslava Osmanovic och Susanna Nilsson, biomedicinska analytiker, och försöker få uppmärksamhet från förbipasserande. Båda jobbar på lungmottagningen vid Angereds Närsjukhus. Med finns också folkhälsoplanerare Charlotta Bertolino som varit med och planerat denna och flera andra aktiviteter i området under den tobaksfria veckan.

– Vi har gjort det här många gånger förut. Det brukar alltid komma från några som vill testa sig och få information om hur de kan få hjälp att sluta röka, berättar Charlotta Bertolino.

50 cigaretter om dagen

Eller en smula stress? 70-åriga Börje Karlsson och 50-åriga Hanna har ett paket cigaretter i...

Kom och fira tobaksFRIA veckan på ANGEREDS NÄRSJUKHUS! 19–23 november

Angereds Närsjukhus
Hälsönggatan 1
Västlän 831 332 67 00
www.angeredsnarsjukhus.se

PROGRAM

MÅNDAG 19:e NOVEMBER
Klockan 13–16

- * Invigning av Rökstoppskåpet!
- * Poängpromenad
- * Present till alla barn!
- * Få tips och hjälp med att sluta röka
- * Ny rök-slutar-app!

Premiär!

Vi bjuder på kul och viktigt för både BARN OCH VUXNA!

TISDAG 20:e NOVEMBER
Klockan 13–15

- * Testa dina lungor på Angereds Torg
- * Fråga oss om tobak
- * Föreläsning om tobak för vuxna och ungdomar, på Hälsostråtan Gårdsten (Kaneltorget 1)

Angereds Hjälpar hjälper också ditt!

Kom och hälsa på oss!

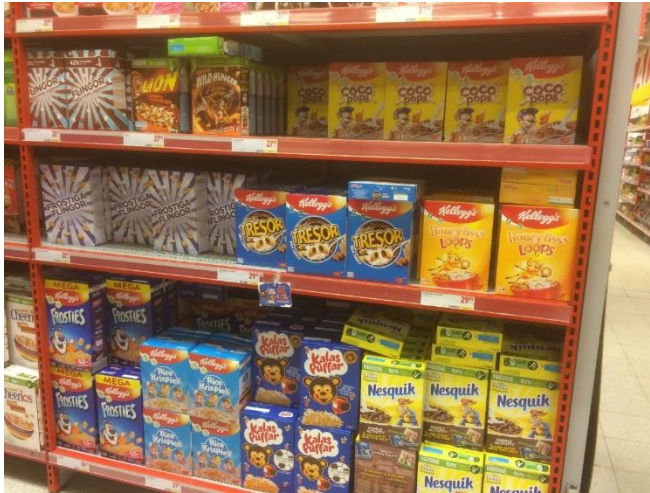
VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN
ANGEREDS NÄRSJUKHUS

Levnadsvanearbete **FYSISK AKTIVITET**

Levnadsvanearbete MAT

Vitamin C
Protein

Vitamin A
Vitamin C

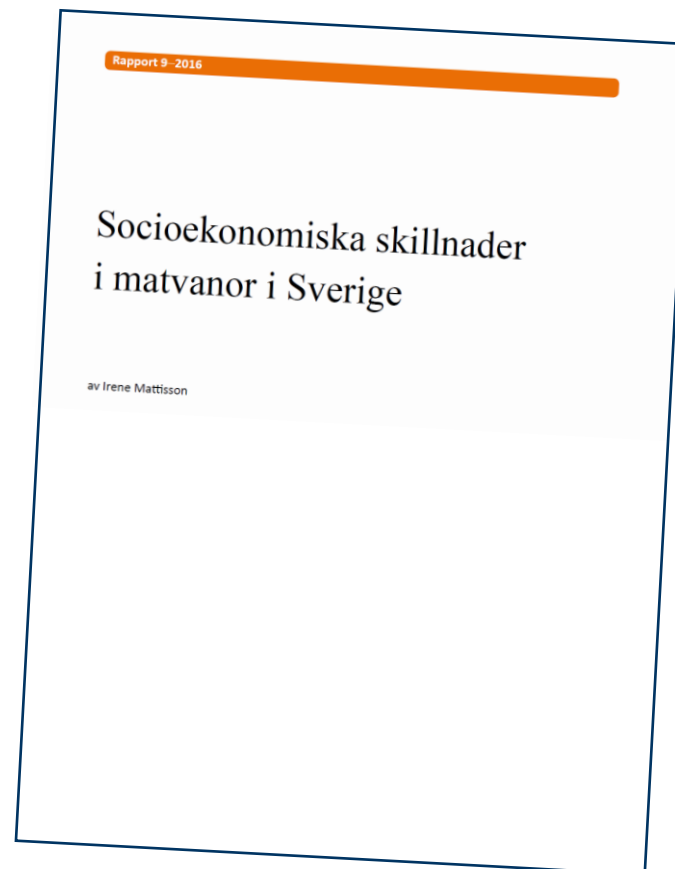
Järn
Vitamin A
Folsyra

Järn
Zink
Protein

Järn
Zink
Protein

Matkostnader påverkar matvanorna, de med lägst inkomst äter mer av energitäta, näringsfattiga livsmedel och mindre av hälsosamma livsmedel som till exempel grönsaker och fisk. Variation kostar också mera.
(Livsmedelsverkets rapport 9-2016)

<https://urskola.se/Produkter/206021-UR-Samtiden-Hallbar-nutrition-for-halsa-Matvanor-och-socioekonomi>

Tallriksmodellen...

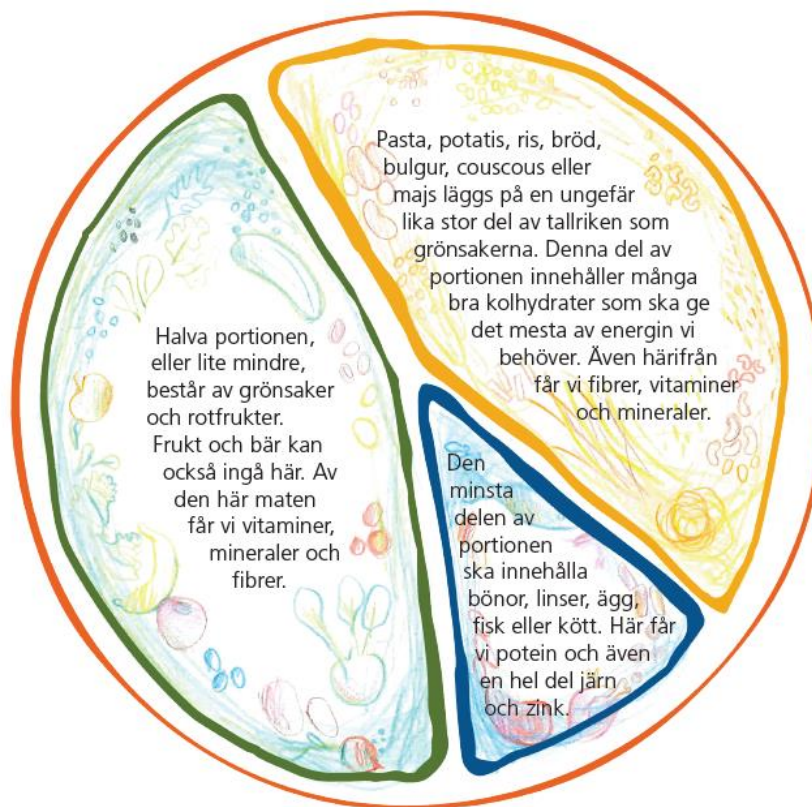
- ... skall vara inkluderande
- ... visar proportioner – inte kvantiteter eller serveringsförslag
- ... är ett stöd för att öka konsumtionen av grönsaker och rotfrukter
- ... går att tillämpa på ett oändligt antal livsmedel och matlagningsmetoder

(Hesslund & Magnusson 2017)

Vi behöver känna **matglädje** och **må bra** av maten, och vi behöver också **röra på oss** lagom mycket.

MAT

De flesta mår bra av att äta **tre huvudmål per dag**. Många behöver också äta något mellanmål. Mat som är bra för hälsan brukar också vara bra för miljön.

Tallriksmodellen visar hur stor andel man kan äta av olika slags mat för att få i sig lagom med fett, protein, kolhydrater, vitaminer och mineraler.

Det går förstås bra att servera **grytor eller soppor** där de olika delarna blandas. För att följa tallriksmodellen ska man då använda rikligt med grönsaker i de maträtterna.

Hitta *ditt* sätt

Att äta **grönare**, **lagom mycket** och **röra på dig**

MER

grönsaker,
frukt och bär
fisk och skaldjur
nötter och frön
rörelse i vardagen

BYT TILL

vitt mjöl
smörbaserade
matfetter
feta mejeri-
produkter

fullkorn
växtbaserade
matfetter och oljor
magra mejeri-
produkter

MINDRE

rött kött och chark
salt
socker
alkohol

Hitta *ditt* sätt

Att äta **grönare**, **lagom mycket** och **röra på dig**

MER

Grönsaker

Frukt och bär

Fisk och skaldjur

Nötter och frön

Rörelse

BYT

TILL

Vitt mjöl

Fullkorn

Smör

Olja och
vegetabiliskt
margarin

Feta mjölk-
produkter

Magra mjölk-
produkter

MINDRE

Kött av
nöt, lamm
och gris

Kött som är rökt,
saltat eller torkat

Korv

Salt

Socker

Alkohol

Målsområden för ANS Folkhälsoarbete

Kvalitetssäkrat stöd på befolkningsnivå

Målsättning: Stärka det lokala arbetet för att förbättra folkhälsan och förebygga ohälsa bland befolkningen i nordost.

Hälsa i arbetslivet

Målsättning: Främja en positiv hälsoutveckling hos medarbetarna på ANS.

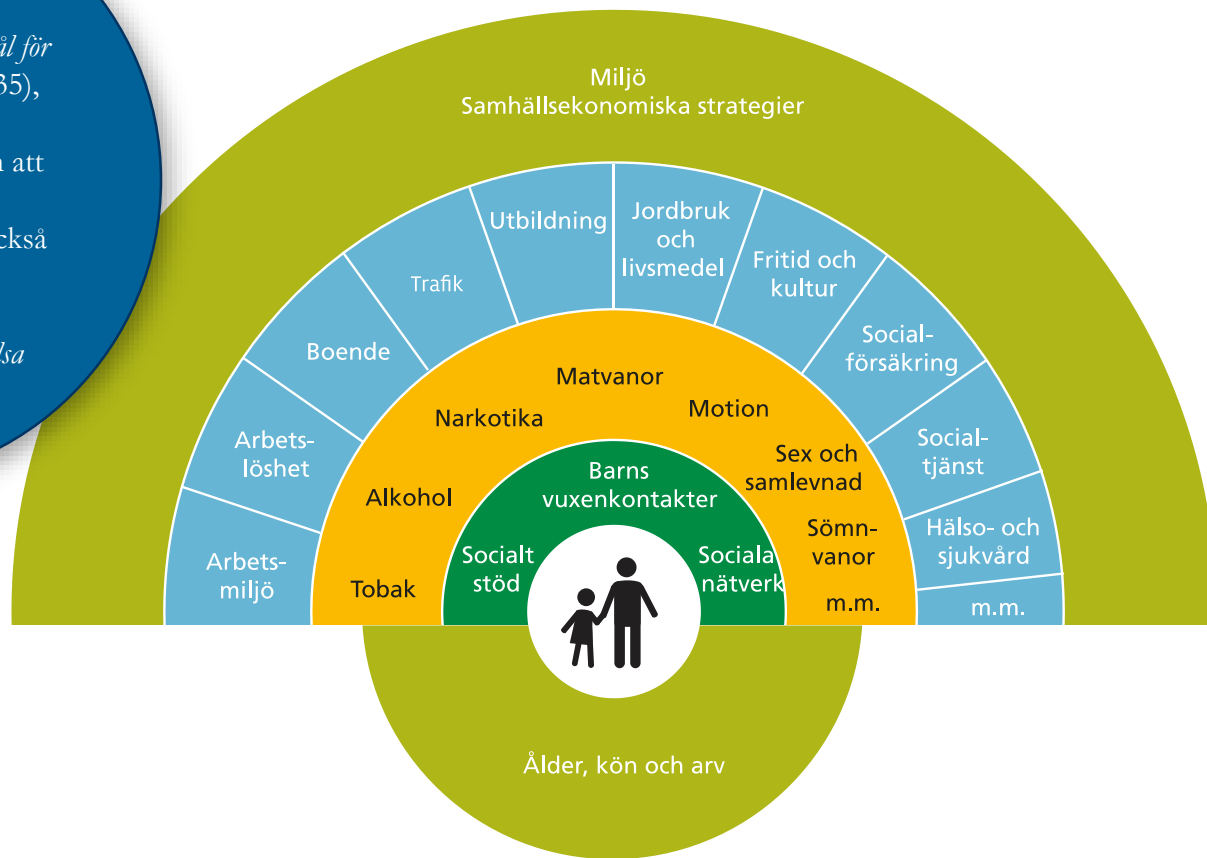
Kunskaps- och metodutveckling

Målsättning: Sprida och utveckla metoder för systematiskt folkhälsoarbete utifrån evidens och beprövad erfarenhet.

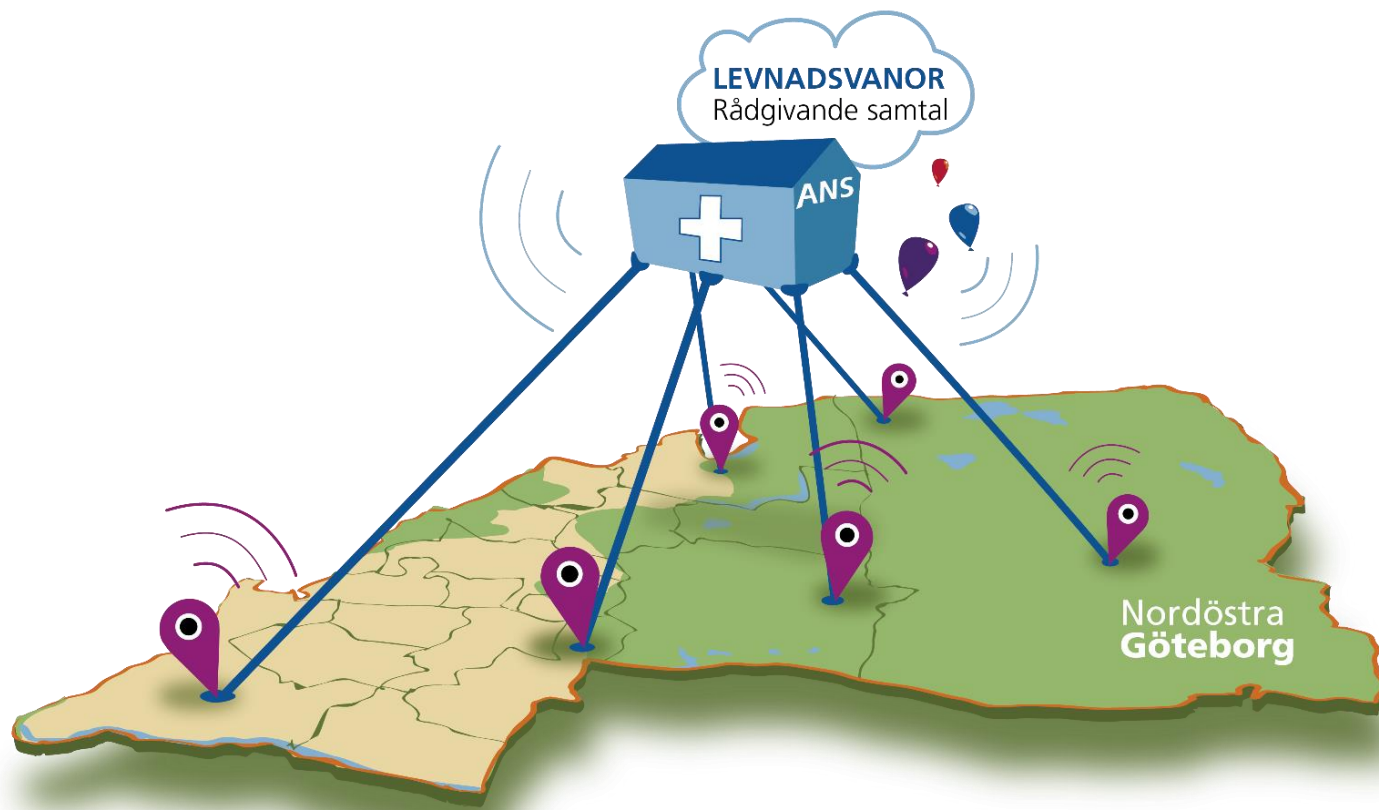
<http://www.angeredsnarsjukhus.se/om-angereds-narsjukhus/halsoframjande-sjukhus/>

”Det allmänna har,
som anges i såväl
Regeringsformen som i *Mål för
folkhälsan* (prop. 2002/03:35),
ett ansvar för hälsans
förutsättningar i meningen att
öka människors
handlingsutrymme, men också
för att stödja enskilda
människors beslut.”
*Kommissionen för jämlik hälsa
Delbetänkande 1, 2016*

Hälsans bestämningsfaktorer - den ekologiska modellen

Hälsans bestämningsfaktorer, enligt Dahlgren och Whitehead, 1991, modifierad av Angereds Närsjukhus.

LEVNADSVANEARBETET PÅ ANGEREDS NÄRSJUKHUS

Det som är viktigt för hälsan händer för det mesta inte på sjukhus utan på andra ställen.

ARENOR

Familjecentraler
Folktandvården
Hälsostugan
Hälsotek

Idrottsföreningar
Skolor
Cykelskola

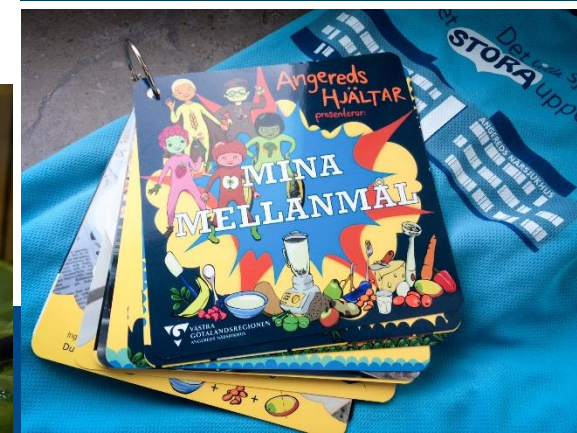
Bostadsbolag
Träffpunkter för äldre
Med flera...

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN
ANGEREDS NÄRSJUKHUS

Enhet Folkhälsa + Kommunikation =

- Eget material - Hälsolitteracitet
- Angereds Hjältar
 - Budbärare
 - "Storytelling"
- Använder sjukhusbyggnad

Använder sjukhusbyggnad

Referenser

Dahlborg, E. Lyckhage, E. Lau, M. & Tengelin, E. (2015). Normer som hinder för jämlik och rättighetsbaserad vård. I: Dahlborg, E. Lyckhage, E. Lau, M. & Tengelin, E. (red.) *Jämlik vård - Normmedvetna perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Livsmedelsverket rapport 9 (2016): *Socioekonomiska skillnader i matvanor i Sverige*

Hesslund, K & Magnusson, M. (2015) Att prata utifrån tallriksmodellen.
<https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/be7e94af-51d8-4e00-87ef-b03d94829b38/Att%20prata%20utifr%c3%a5n%20Tallriksmodellen-1.pdf?a=false&guest=true>

Magnusson, M. (red.) (2013) *Förebygga barnfetma och främja jämlik hälsa*, Studentlitteratur, Lund.

SOU 2017:47. (2017). *Kommissionen för jämlik hälsa: Nästa steg på vägen mot jämlik hälsa – Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa*.

POPKIN, B. M. & GORDON-LARSEN, P. 2004. The nutrition transition: worldwide obesity dynamics and their determinants. *Int J Obes Relat Metab Disord*, 28 Suppl 3, S2-9.

A person wearing a light blue t-shirt and black shorts is walking away from the camera on a wide, flat, grey rock surface. To the right, a small stream flows over a series of rocks, creating a small waterfall. The background is filled with lush green trees and foliage under a bright sky with some clouds. Another person is visible in the distance on the left side of the path.

Tack för uppmärksamheten!